

Tăng cường quản lý hoạt động tổ chuyên môn ở các trường tiểu học

Nguyễn Trọng Lăng *, Nguyễn Trọng Ngọc **

*TS. Trường Đại học Trà Vinh

**Học viên cao học, Trường ĐH Trà Vinh

Received: 22/7/2024; Accepted: 26/7/2024; Published: 30/7/2024

Abstract: The role of managing professional group activities in primary schools is crucial for enhancing educational quality and ensuring the professional development of teachers. Management of professional group activities encourages collaboration among teachers and creates a supportive work environment. This paper discusses the objectives, content, forms, methods, planning, organization, direction, and monitoring of professional group activities. Based on this, it proposes measures to improve the quality of professional groups in primary schools.

Keywords: Activity Management, Professional Group, Primary School

1. Đặt vấn đề

Mục tiêu giáo dục nhằm phát triển toàn diện con người Việt Nam có đạo đức, tri thức, văn hóa, sức khỏe, thẩm mỹ và nghề nghiệp; có phẩm chất, năng lực và ý thức công dân; có lòng yêu nước, tinh thần dân tộc, trung thành với lý tưởng độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội (CNXH); phát huy tiềm năng, khả năng sáng tạo của mỗi cá nhân; nâng cao dân trí, phát triển nguồn nhân lực, bồi dưỡng nhân tài, đáp ứng yêu cầu của sự nghiệp xây dựng, bảo vệ Tổ quốc và hội nhập quốc tế (Luật Giáo dục 2019). Để đạt được mục tiêu này thì cần tăng cường quản lý hoạt động tổ chuyên môn ở các trường phổ thông là nhân tố quyết định đến chất lượng giáo dục.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1 Mục tiêu quản lý tổ chuyên môn trong trường tiểu học

Mục tiêu quản lý TCM cái đích, là trạng thái phải đạt tới trong tương lai của quá trình quản lý, nó định hướng và chi phối sự vận động của toàn bộ hệ thống quản lý. Mục tiêu quản lý TCM cũng có thể là trạng thái đã đạt đến rồi và cần phải duy trì ổn định. Mục tiêu quản lý TCM của nhà trường tiểu học là mô hình tư duy của trạng thái sẽ đạt tới của nhà trường vào cuối năm học hay cuối một giai đoạn nào đó. Mục tiêu quản lý TCM nhà trường phải được xây dựng dựa trên cơ sở nhiệm vụ và chức năng mà tập thể nhà trường phải thực hiện trong suốt năm học và được cụ thể hóa trong bản kế hoạch năm học của nhà trường. Mục tiêu quản lý hoạt động TCM cần:

Đảm bảo chất lượng chương trình giảng dạy, xây dựng, triển khai và cải tiến chương trình giảng dạy

phù hợp với từng môn học và cấp lớp. Thiết kế các hoạt động dạy và học hiệu quả, đáp ứng nhu cầu của HS.

Nâng cao chất lượng giảng dạy, trao đổi, chia sẻ kinh nghiệm, PPDH hiệu quả giữa các GV. Thực hiện các hoạt động chuyên môn như tập huấn, bồi dưỡng GV. Xây dựng và sử dụng hiệu quả các phương tiện, thiết bị dạy học.

Hỗ trợ HS phát triển toàn diện, thiết kế các hoạt động trải nghiệm, phát triển năng lực cho HS. Tư vấn, hỗ trợ HS có nhu cầu đặc biệt. Tổ chức các hoạt động ngoại khóa, giáo dục kỹ năng sống.

Tham gia vào công tác quản lý, đảm bảo chất lượng, tham gia vào quá trình xây dựng kế hoạch, chiến lược phát triển nhà trường. Giám sát, đánh giá chất lượng hoạt động giảng dạy và học tập. Đề xuất các giải pháp cải thiện chất lượng GD.

2.2. Nội dung, PP quản lý tổ chuyên môn trong trường tiểu học

Quản lý thực hiện chương trình của GV. Chương trình dạy học quy định mục tiêu, nội dung, phương pháp, hình thức tổ chức dạy học nhằm thực hiện yêu cầu, mục tiêu cấp học. Theo chương trình Giáo dục phổ thông 2018 thì chương trình dạy học là pháp lệnh của nhà nước do Bộ GD&ĐT ban hành, là căn cứ pháp lý để Nhà nước tiến hành chỉ đạo giám sát hoạt động dạy học của nhà trường và cũng là căn cứ pháp lý để quản lý nhà giáo theo yêu cầu của từng cấp học.

Quản lý kế hoạch bài học của GV. Kế hoạch bài học là kế hoạch tổ chức, hướng dẫn HS hoạt động tích cực, chủ động nhằm đạt mục tiêu dạy học với

từng bài cụ thể của môn học. Thực hiện kế hoạch bài học giúp HS hệ thống được kiến thức. Thực hiện kế hoạch bài học giúp cho GV linh hoạt, chủ động trong tổ chức, hướng dẫn HS học tập.

Xây dựng kế hoạch giảng dạy và bồi dưỡng chuyên môn, xây dựng kế hoạch dạy học bộ môn, lớp, cá nhân. Bồi dưỡng chuyên môn, nghiệp vụ cho GV. Trao đổi, thảo luận, chia sẻ kinh nghiệm về phương pháp, kỹ thuật dạy học.

Tổ chức các hoạt động chuyên môn, dự giờ, trao đổi, nhận xét bài giảng. Tổ chức chuyên đề, thực tập sư phạm về chuyên môn. Nghiên cứu, sáng tạo các tài liệu, đồ dùng dạy học. Xây dựng ngân hàng đề kiểm tra, đánh giá.

Phối hợp thực hiện các nhiệm vụ chung của nhà trường, tham gia kế hoạch, các hoạt động GD của nhà trường. Phối hợp với các tổ khác trong việc tổ chức các hoạt động. Tham gia đánh giá, xếp loại GV.

Tự đánh giá, rút kinh nghiệm, đánh giá kết quả hoạt động TCM. Rút kinh nghiệm, đề xuất giải pháp cải thiện.

Tổ chuyên môn là nơi GV cùng bộ môn tập trung nghiên cứu, trao đổi, chia sẻ kinh nghiệm, nâng cao chất lượng dạy và học. Nó góp phần quan trọng vào việc nâng cao chất lượng GD toàn diện của nhà trường.

Phương pháp TCM là một PP tổ chức hoạt động giảng dạy trong các trường tiểu học, với mục đích nâng cao chất lượng và hiệu quả của hoạt động dạy và học. Cụ thể như sau:

Thành lập các TCM: Các TCM thường được tổ chức theo các khối lớp (lớp 1,2 và lớp 3,4,5) hoặc theo các môn học. Mỗi TCM có một tổ trưởng phụ trách điều hành các hoạt động của tổ. Nhiệm vụ của TCM: Xây dựng kế hoạch dạy học, lựa chọn nội dung, phương pháp, tài liệu giảng dạy. Tổ chức các hoạt động chuyên môn như: trao đổi kinh nghiệm, nghiên cứu bài học, xây dựng ma trận đề kiểm tra. Tổ chức các hoạt động bồi dưỡng, trao đổi, học hỏi kinh nghiệm giữa các thành viên. Giám sát, đánh giá, rút kinh nghiệm về hoạt động dạy và học.

Ưu điểm của phương pháp TCM: Phát huy tính chủ động, sáng tạo của GV. Nâng cao chất lượng dạy và học thông qua việc chia sẻ kinh nghiệm. Tạo sự đoàn kết, hợp tác giữa các GV. Giúp GV mới có cơ hội học hỏi từ những GV có kinh nghiệm giảng dạy.

Tóm lại, phương pháp TCM là một công cụ QL và tổ chức hoạt động dạy học hiệu quả trong trường tiểu học.

2.3. Hình thức tổ chức chuyên môn trong trường Tiểu học

Trong các trường Tiểu học, có một số hình thức TCM sau:

Tổ chuyên môn: Gồm các GV cùng dạy một môn học hoặc các môn học có liên quan với nhau. Họp thường xuyên để trao đổi, bàn bạc về nội dung, PPDH, kiểm tra đánh giá. Soạn thảo kế hoạch, tài liệu, kế hoạch bài dạy. Tổ chức các hoạt động chuyên môn như tập huấn, bồi dưỡng, nghiên cứu bài học.

Nhóm chuyên môn: Gồm các GV dạy các lớp cùng khối. Họp để trao đổi, thống nhất về nội dung, tiến độ, PPDH. Xây dựng kế hoạch, tài liệu, kiểm tra đánh giá chung. Tổ chức các hoạt động chuyên môn như dự giờ, trao đổi kinh nghiệm.

Tổ văn phòng: Gồm Ban lãnh đạo nhà trường và nhân viên hành chính. Họp để điều phối, phân công nhiệm vụ, QL, điều hành các hoạt động của nhà trường.

2.4. Điều kiện tổ chức chuyên môn trong trường tiểu học

Tổ chuyên môn trường tiểu học được quy định tại Điều 14 Điều lệ Trường tiểu học Ban hành kèm theo Thông tư 28/2020/TT-BGDĐT. Cụ thể như sau:

Tổ chuyên môn bao gồm GV theo khối lớp hoặc môn học; nhân viên làm công tác thư viện, thiết bị giáo dục, CNTT, hỗ trợ giáo dục người khuyết tật, tham vấn học đường. Mỗi tổ có ít nhất 03 thành viên; TCM có tổ trưởng, nếu có từ 07 thành viên trở lên thì có tổ phó.

Tổ chuyên môn có nhiệm vụ sau:

Tham gia xây dựng kế hoạch GD của nhà trường. Căn cứ vào kế hoạch GD của nhà trường, xây dựng và giải trình kế hoạch dạy học các môn học theo yêu cầu của chương trình GD phổ thông cấp tiểu học của tổ theo tuần, tháng, học kỳ và năm học. Thực hiện kế hoạch hoạt động chuyên môn của trường, của tổ chủ động và linh hoạt. Đề xuất Hiệu trưởng phân công GV dạy và GV chủ nhiệm lớp theo năm học. Tổ chức cho GV thực hiện lựa chọn SGK theo quy định của Bộ GD&ĐT và UBND cấp tỉnh. Đề xuất các xuất bản phẩm tham khảo để lựa chọn sử dụng trong nhà trường theo quy định. Tham gia đánh giá, xếp loại GV theo quy định Chuẩn nghề nghiệp GV phổ thông; tham gia đánh giá Hiệu trưởng, phó Hiệu trưởng theo Chuẩn Hiệu trưởng Tổ chuyên môn sinh hoạt ít nhất hai tuần một lần để thực hiện các nhiệm vụ của TCM trên tinh thần xây dựng môi trường thân thiện, tích cực, tự học để nâng cao trình độ và phát triển năng lực chuyên môn.

2.5. Xây dựng kế hoạch hoạt động, chỉ đạo tổ chuyên môn ở các trường Tiểu học

Xây dựng kế hoạch là hoạt động quan trọng nhất trong quá trình QL hoạt động TCM. Nó xác định

hệ thống mục tiêu, nội dung hoạt động, các phương pháp, biện pháp cần thiết để đạt được mục tiêu. Kế hoạch là nền tảng cốt lõi của quản lý, là sự quyết định lựa chọn lộ trình của hoạt động của nhà trường và các TCM, từng GV phải tuân theo nhằm hoàn thành các mục tiêu của TCM.

Quy trình xây dựng kế hoạch gồm:

Xác định mục đích, chức năng, nhiệm vụ của TCM. Phân tích thực trạng hoạt động TCM và quản lý hoạt động TCM. Xây dựng nội dung, kế hoạch hoạt động TCM. Xác định các công việc thực hiện kế hoạch hoạt động TCM. Chuẩn bị đội ngũ GV tham gia thực hiện hoạt động TCM. Chuẩn bị CSVC, phương tiện... cho các hoạt động TCM. Lập các kế hoạch khác phục vụ cho hoạt động TCM. Trình bày kế hoạch TCM của nhà trường trước Hội đồng nhà trường.

Theo Nguyễn Trọng Lăng (2023), Tổ chuyên môn là một tổ chức trong nhà trường, tập hợp các giáo viên có cùng chuyên môn giúp họ hành động theo mục tiêu thống nhất. Hoạt động của tổ chuyên môn là tạo điều kiện cho giáo viên hoàn thành nhiệm vụ của mình trong quá trình dạy học – giáo dục. Thông qua tổ chuyên môn, Hiệu trưởng sẽ nắm được sâu sát hoạt động của giáo viên, phát huy cao độ sự thống nhất giữa Hiệu trưởng với các thành viên trong tập thể sư phạm. (Nguyễn Trọng Lăng, 2023. tr.223)

Tổ trưởng TCM tổ chức, phân công, phân nhiệm các thành viên trong tổ bộ môn thực hiện kế hoạch hoạt động TCM đã xây dựng theo sự ủy quyền của Hiệu trưởng, các công việc tổ chức thực hiện kế hoạch hoạt động TCM bao gồm:

Triển khai kế hoạch hoạt động TCM. Xác định các lực lượng tham gia QL và thực hiện hoạt động TCM. Chỉ đạo tổ trưởng TCM phân công nhiệm vụ cho GV trong tổ, đảm bảo tính công bằng hợp lý, khách quan và khoa học. Bồi dưỡng năng lực xây dựng kế hoạch, tổ chức điều hành TCM cho tổ trưởng TCM. Bồi dưỡng chuyên môn, nghiệp vụ cho GV theo kế hoạch. Quản lý sinh hoạt tổ, nhóm chuyên môn trong nhà trường. Hiệu trưởng duyệt kế hoạch TCM.

TCM là đơn vị cơ sở trực tiếp tổ chức QL hoạt động dạy học của GV nên Hiệu trưởng cần xác định rõ vai trò của TCM. Vì vậy Hiệu trưởng chỉ đạo hoạt động TCM cần phải gắn chặt chỉ đạo hoạt động chuyên môn.

2.6. Kiểm tra đánh giá hoạt động tổ chuyên môn ở các trường Tiểu học.

Trong trường Tiểu học khi kiểm tra, đánh giá việc thực hiện kế hoạch hoạt động TCM thì cần thực hiện

các công việc sau:

Đánh giá việc thực hiện mục tiêu ở TCM. Tổng kết, rút kinh nghiệm hoạt động TCM. Đánh giá việc chia sẻ kiến thức chuyên môn, đổi mới PPDH của GV trong TCM. Đánh giá việc hỗ trợ và trợ giúp nhau để hoàn thiện các kỹ năng hiện có, bổ sung những kỹ năng mới của các TCM trong nhà trường. Kiểm tra các hoạt động của GV theo kế hoạch đặt ra. Kiểm tra việc thực hiện và giải quyết các vấn đề liên quan tới lớp học của GV trong TCM. Đánh giá việc đáp ứng tiêu chuẩn thực hiện nghiên cứu bài học của nhà trường đề ra. Điều chỉnh những sai lệch trong quá trình thực hiện kế hoạch hoạt động TCM.

2.7. Đề xuất các biện pháp nâng cao hoạt động tổ chuyên môn

- Nâng cao nhận thức của CBQL và GV về tầm quan trọng của quản lý hoạt động tổ chuyên môn ở các trường Tiểu học đáp ứng yêu cầu chương trình Giáo dục phổ thông 2018.

- Đổi mới xây dựng kế hoạch sinh hoạt tổ chuyên môn ở các trường Tiểu học theo nghiên cứu bài học.

- Nâng cao chất lượng nội dung hoạt động tổ chuyên môn ở các trường Tiểu học đáp ứng yêu cầu chương trình Giáo dục phổ thông 2018.

- Đổi mới hình thức hoạt động tổ chuyên môn ở các trường Tiểu học đáp ứng yêu cầu chương trình Giáo dục phổ thông 2018.

- Đổi mới việc tổ chức hoạt động tổ chuyên môn ở các trường Tiểu học đáp ứng yêu cầu chương trình Giáo dục phổ thông 2018.

- Đổi mới kiểm tra, đánh giá hoạt động tổ chuyên môn ở các trường Tiểu học đáp ứng yêu cầu chương trình Giáo dục phổ thông 2018.

3. Kết luận

Hoạt động TCM trong trường Tiểu học chiếm vị trí đặc biệt quan trọng, trong đó TCM là một tổ chức đảm nhận chức năng thực thi nhiệm vụ chuyên môn. Muốn thực hiện tốt việc QL hoạt động của các TCM, người hiệu trưởng không chỉ duy trì hoạt động của TCM, mà còn cần phải chỉ đạo, lãnh đạo các tổ một cách trực tiếp hoặc gián tiếp thông qua vai trò của tổ trưởng TCM. Sự phát triển của xã hội ngày nay đặt ra những yêu cầu mới đối với giáo dục, do đó vấn đề xây dựng và QL đội ngũ CBQL nói chung, CBQL cấp tiểu học nói riêng là yêu cầu quan trọng và cấp thiết.

Tài liệu tham khảo

1. Quốc Hội (2019), *Luật giáo dục 2019*, NXB ST. Hà Nội

2. Bộ Giáo dục & Đào tạo (2018). *Chương trình giáo dục phổ thông tổng thể*. Hà Nội